

[Poul Hartling.]

brugets problemer må der findes en fornuftig udvej for, og boligproblemerne kommer man ikke uden om at tage fat på.

Jeg nævner disse punkter som eksempler ud fra de anførte artikler for at understrege den kendsgerning, at venstre på forhånd havde sagt, at vi var rede til at gå positivt ind i forligsforhandlinger, og at vi på forhånd havde sagt, hvad det forlig måtte dreje sig om. Om disse betingelser var der ingen uenighed mellem os og de konservative.

Den anden kendsgerning, jeg vil nævne, er, at forlig, det får man efter erfaringerne fra 1962, når regeringen ikke ellers har flertal, og det får man efter erfaringerne fra helhedsløsningen i 1963 ikke, når regeringen kan skaffe sig dækning uden os. Nu blev der ikke forlig i marts 1965 med venstre og det konservative folkeparti. Det er min overbevisning, at forliget var kommet i stand, hvis regeringen ikke havde haft andre muligheder; og når det ikke kom i stand, var det, fordi regeringen havde andre muligheder, og det havde den vidst længe.

De økonomiske love, der blev gennemført, drejede sig stort set kun om at skaffe flere penge ind i statens kasse. Jeg siger ikke, at dette uden videre er forkert; jeg siger ikke, at det ikke var nødvendigt i øjeblikket at foretage sig noget i den retning; men når man væsentligst angriber sygdommens symptomer og ikke går til dens årsager, og når man altid kun kender det middel at forøge den offentlige andel af det, nationen frembringer, så kan man have stor betænkelighed ved udviklingen. Hvis alle disse kæmpeopkrævninger nu alligevel ikke rigtig bremser efterspørgselspres og inflationstendens, bl. a. fordi så store skatter og afgifter har den psykologiske virkning — og dermed også den økonomiske virkning — at så gælder det bare om at bruge pengene og at få anskaffet faste værdier og goder, selv om det skal være for lånte penge eller på afbetaling — og den virkning var jo netop den modsatte af den, man ville opnå — siger jeg: hvis alle disse kæmpeopkrævninger nu alligevel ikke hjælper, hvad så? Vil man så hitte på nye million- og milliardopkrævninger? Kan ikke efterhånden alle se, at man må gribe problemerne an, så at der bliver mere plan og sammenhæng i tingene?

Vi står ved udgangen af en folketings-samling, der har betydet større krav til skatteyderne end nogen sinde før, men det fik jo være, hvis det hjalp, hvis man kunne tro, at sygdommen var helbredt og alt ville blive godt. Men der breder sig jo netop efter disse økonomiske kraftanstrengelser en ængstelse for, at det måske slet ikke hjælper, at alle ofrene er bragt forgæves, at man slingerer af sted.

For os i venstre vil dette folketingsår især blive husket, fordi vi har oplevet, at fhv. statsminister, det ærede medlem hr. Erik Eriksen nedlagde sit hverv som gruppens formand. Denne begivenhed gav genlyd, og det var jo ikke mærkeligt. En avis karakteriserede det ærede medlem hr. Erik Eriksen som den største politiske begavelse i efterkrigsårene, og der er ingen tvivl om, at han har skrevet politisk historie i Danmark. Hvad der mislykkedes for Stauning, det lykkedes for det ærede medlem hr. Erik Eriksen. Mere end nogen anden enkelt politiker har han æren for, at Danmark fik en ny grundlov og en ny tronfølge. I venstres gruppe var vi vel stillet med en leder, der virkelig havde politisk format, og hans viden og erfaring parret med ægte frisind og megen målbevidsthed gjorde ham til gruppens selvfølgelig leder. Han har efter 15 år som venstres formand nu ønsket at trække sig tilbage. Det skal siges ved afslutningen af denne samling, at dansk offentligt liv har meget at takke det ærede medlem hr. Erik Eriksen for. Om en leder vil der ofte stå gny, og både hyldest og kritik vil skylle op om ham. Urimeligt og uretfærdigt er en del af det, men det hører vel med. Man behøver dog ikke at være en stor spåmand for at sige, at det ærede medlem Erik Eriksens indsats vil blive stående. Eftertiden vil erkende, at han har øvet bedrifter i dansk politik. Det er uden videre klart, at det er vanskeligt og ikke særlig taknemligt at blive formand efter det ærede medlem hr. Erik Eriksen. Det er en opgave, der let kan gøre én ydmyg; men derfor kan man udmærket være ved godt mod. Venstres skib er gjort af godt tømmer, det ligger godt på vandet og har et veludrustet mandskab. Der ligger mange opgaver foran os. Venstre har ikke skiftet kurs, og vi er parat til at tage opgaverne op. Vi bør som sagt ikke blot se tilbage over det år, der